

І.М. Лис, Національний банк України

УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Ліквідність – одна із загальних якісних характеристик діяльності банку, що характеризує його надійність та здатність забезпечувати своєчасне виконання своїх зобов'язань. Оскільки відсутність ліквідних коштів і недоступність кредитів у зв'язку з фінансовою кризою залишається основною проблемою світового фінансового ринку, то проблеми з ліквідністю і якістю активів певною мірою впливатимуть на зниження кредитоспроможності банків України. Управління ліквідністю банків – це не тільки здатність банку своєчасно виконувати свої зобов'язання перед вкладниками, кредиторами та іншими клієнтами, а й задовольняти попит на кредити і мінімізувати банківські ризики.

На сьогодні загальна якість активів української банківської системи залишається задовільною, але стійке зростання частки проблемних активів свідчить про її поступове погіршення. Найближчим часом очікується посилення цієї тенденції у зв'язку із старінням кредитних портфелів та негативним впливом поточної кризи ліквідності. Тому, на мою думку, дослідження механізму управління ліквідністю банку на поточний момент є досить актуальним. Управління ліквідністю має велике значення для підтримання стабільності та надійності банківської системи.

Світова фінансова криза негативно вплинула на розвиток банківської системи. На сьогодні основними проблемами банківських установ є обмеження доступу до міжнародних ринків капіталу, погіршення загальної економічної ситуації в країні, а також зниження рівня довіри до фінансових інститутів.

Згідно з інформацією міжнародних рейтингових агентств українські банки сьогодні стикаються з низкою проблем, які можуть призвести до подальшого погіршення їхніх фінансових показників. Серед них такі: скорочення припливу коштів із приватного сектора у зв'язку зі світовою фінансовою кризою ліквідності й кредитною кризою; втрата довіри з боку вкладників; істотне падіння курсу національної валюти; погіршення макроекономічної ситуації у державі; політична невизначеність в країні.

На нинішньому етапі в банківському секторі України існує два основні ризики. Перший полягає у ймовірності подальшого зниження курсу гривні, що призведе до погіршення якості активів. Це може негативно вплинути на капіталізацію українських банків. Другий ризик пов'язаний із можливим зниженням обсягу банківських депозитів, що може вплинути на довіру вкладників до банківської системи країни, або вилученням вкладниками депозитів у національній валюті з метою конвертування своїх заощаджень у більш стабільну іноземну валюту.

Зниження обсягів капіталовкладень обумовлене значним відтоком клієнтських коштів і обмеженням доступу до міжнародних ринків капіталу, а

також певним зниженням обсягів фінансової підтримки, яку надавали іноземні материнські банки українським дочірнім установам, змусить банки цього року запроваджувати стратегію збереження ліквідності.

В подальшому зберігатиметься тенденція зростання конкуренції на ринку депозитів, що підвищить вартість фондування й підсилить тиск на маржу. Водночас впровадження жорсткіших нормативів щодо ліквідності та капіталу банків, які були прийняті восени 2008 р. разом з актикризовими заходами, сприятиме певній консолідації українського банківського сектора.

У поточному році погіршення стану економіки України може призвести до зниження якості банківських активів, оскільки проблем з погашенням кредитів зазнають як фізичні, так і юридичні особи. На прибутковість банків також негативно вплине зростання витрат на створення резервів для компенсації можливих втрат за позиками, що буде зумовлено погіршенням якості активів. Нині однією з проблем більшості українських банків є їхня недостатня капіталізація. Значне зростання кредитних ризиків та ризику ліквідності банківських установ обумовлене насамперед різким знеціненням гривні за останні місяці 2008 р.

Для забезпечення стабільної роботи та підвищення фінансової стійкості банківської системи необхідно вживати заходи щодо посилення моніторингу за фінансовим станом банків, брати активну участь у рекапіталізації банків, стимулювати їх до покращення якості управління ризиками, удосконалення кредитних процедур.

Лис, І.М. Управління ліквідністю банку в умовах фінансової кризи [Текст] / І.М. Лис // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (21-22 травня 2009 р.) : у 2-х т. – Суми : УАБС НБУ, 2009. - Т. 1. – С. 171-172.